

سپردن احیای کشاورزی بعد از سیل به نخبگان کشاورزی

سیل اخیر، مزارع زیادی در خوزستان، لرستان و گلستان را نابود کرده و بخش زیادی از زمین های کشاورزی را آب برده که دیگر امکان احیای آن ها نیست. موضوع احیا در خصوص برخی از زمین های کشاورزی در مناطق سیل زده، مثل این می ماند که مردهای را زنده کنیم. مسئله و دغدغه کشاورزان در حال حاضر بیش از آنکه سیل و خسارت های ناشی از آن باشد، سیاست های غلطی است که در بخش کشاورزی اعمال می شود. مطالبه مهمی که طی این سال ها کشاورزان از برخی دستگاه های دولتی مرتبط با این حوزه داشته اند، عدم دخالت های مستمر در بخش کشاورزی و واگذاری کامل این حوزه به بخش خصوصی است. اما برخی از این دستگاه ها هیچ گاه حاضر به کناره گیری از حوزه کشاورزی که ارتباط مستقیمی با رشد تولید دارد، نبوده اند. بلکه بعضا قوانین دست و پا گیری برای کشاورزان اعمال کرده که دست آن ها را برای بهبود شرایط، دشوار می کند. در کشور ما برخلاف خیلی از کشورهای دنیا، کشاورزی تابع مسائلی مثل سیاست است و همین مسئله محدودیت های زیادی را برای کشاورزان ایجاد می کند. با وجود این محدودیت ها و سیاست های ضد کشاورزی، چگونه می توان به رونق بخش کشاورزی امید داشت. تسهیلاتی که دولت برای بخش کشاورزی پرداخت می کند، سودهای بالایی دارد. بانک ها تسهیلات بخش کشاورزی را نرخ سود ۱۸ درصد و صندوق توسعه ملی یا نرخ ۱۲ درصد پرداخت می کند. وقتی کل سود کشاورزان هفت یا هشت درصد است، چگونه می تواند از این تسهیلات استفاده کند؟

هزینه‌های خرید تجهیزات بخش کشاورزی به‌شدت بالا رفته و یک کشاورز برای خرید یک تراکتور ساده باید رقمی نجومی هزینه کند. ظرایفی در کار جبران خسارت‌های سیل وجود دارد که بی‌توجهی به آن‌ها منابع کشور را به‌هدر می‌دهد. منطقی به نظر می‌رسد به کشاورزی که زمین خود را از دست داده و تراکتور فرسوده‌اش در گل‌ولای مانده و از بین رفته، یک تراکتور یا حتی ارزان داده شود. ولی اگر آن کشاورز توانایی خرید یک پرازد چرخ باید کرد؟ اگر تسهیلات با مهلت پنج ساله به کشاورز داده شود که تراکتور بخرد و او بعد از خرید تراکتور، آن را - که قیمت بالایی در بازار دارد- بفروشد و پول تراکتور را به‌جایی غیر از مزرعه و تولید ببرد چه باید کرد؟ باران‌های اخیر به‌رغم خسارت‌ها، مشکل بزرگ کشاورزان، یعنی کم‌آبی را حل کرد. کشاورزان در صورتی می‌توانند به آینده امیدوار باشند و تا حدودی زبان‌ها را جبران کنند، که از عدم تصمیم‌های غلط مطمئن باشند. در این راستا تشکیل اتاق فکری از نخبگان بخش کشاورزی برای جبران خسارت‌های سیل و ارائه راهکارهای مطمئن‌تر، ضروری است و این کار باید به‌ان‌ها و گذار شود. اگر دولت منابعی را برای تشکیل اتاق فکر نخبگان کشاورزی به‌احیای کشاورزی در مناطق سیل‌زده تخصیص دهد، خطر منحرف‌شدن این منابع از مسیر رشد و از بین رفتن سرمایه‌های ملی به‌شدت وجود دارد.

عضو هیئت مدیره انجمن خبرگان کشاورزی ایران

• ادامه از صفحه ۳ •

• امیرجعفری آزاد •

سپیل و سرمايه...

در بسیاری از کشورها، در کنار نیروهای امدادی، تیمی از روان‌پزشکان با تمرکز ویژه بر کودکان، به محل حادثه اعزام می‌شوند تا این آسیب‌ها را به حداقل برسانند. این کودکان در صورت نبود توجه کافی، داغ و تکان ناشی از حادثه را برای همیشه در روح و روان خود به یادگار خواهند داشت و بهیچ‌یک است که بسیاری از آن‌ها در آینده از زندگی عادی و طبیعی بی‌بهره خواهند بود. طبق یک سنت نامعلوم، ابراز هر دمی ما با حادثه‌دیدگان منحصراً به ارسال پتو و کنسرو و پوشاک بچه‌شده و این موارد همیشه در دایره فراموشی هاست. و این‌ها هم حادثه‌دیدگان را زلزله‌رو، بار و چه سرپل‌ده‌ها این زخم را بر پینه خود دارند. چه خوب می‌شد این بار در سیل فروردین ماه که دایره کشته‌ها و مصدومان آن محلولتر است، این کار کلیدی خورد و عملیاتی می‌شد.

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی فرهنگی

بسته دوم حمایتی دولت در انتظار تامین اعتبار

محمد باقر نوبخت، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، با بیان اینکه به محض اختصاص مابه‌التفاوت ارز پتروشیمی‌ها، بسته حمایتی مرحله دوم را توزیع می‌کنیم، گفت: «بسته حمایتی دوم نیز از نظر سازوکار همچون مرحله اول، توزیع خواهد شد.» به گزارش «مهر»، به این ترتیب توزیع بسته‌های حمایتی ۱۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومانی بین گروه‌های هدف برای خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد و سازمان بهزیستی طی سه مرحله و متناسب با وضعیت خانوارها و برای کارکنان (شاغل و بان‌نشته) با حقوق زیر سه میلیون تومان نیز، بسته‌ای به مبلغ ۲۰۰ هزار تومان خواهد بود.

۰۴ | آئینہ

برخی از صنعتگران، کل صنعت خود و برخی، بخشی از تجهیزات صنعت خود را از دست داده‌اند و از طرفی با مشکل تامین مواد اولیه و افزایش هزینه‌های حمل و نقل هم روبه‌رو خواهند بود.

مناطق بسیار محروم کشور به‌شمار می‌روند. وضعیت معیشتی و اقتصادی مردم این مناطق، پیش از سیل هم مناسب نبوده است. طبیعتاً سیل، خسارت زیادی به مردم این مناطق وارد کرده و حتی شاید ادامه زندگی برخی را نیز دشوار کند. در این میان، رسالت نهادهای واحدهای حمایتی، حمایت معیشتی از سیل‌زدهگان برای طولانی مدت یا حداقل تا زمانی است که شرایط به حالت عادی برگردد.»

■ اعطای مشوق مالیاتی و بیمه‌ای به صنایع استان‌های سیل‌زده

نهادهای حمایتی می‌توانند با افزایش میزان یارانه آن در یافتنی‌های افراد ضعیف و محروم در این مناطق، به آن‌ها کمک کنند. تسهیلات اعطا شده به مردم این مناطق باید به مزیت‌های زیادی همراه باشد. همچنین لازم است، در توزیع اقسام غذایی و مورد نیاز به این مناطق تا حد امکان قیمت‌ها پایین آورده شود و از روند افزایشی قیمت‌ها جلوگیری شود. برای مثال، طی ماه‌های اخیر با افزایش نرخ تورم، شهرهای کوچک نیز متحمل تورم نسبی و گرانی‌های شدیدی شده و فاصله‌تورمی آن‌ها با شهرهای بزرگ کمتر شده و طبق داده‌های مرکز آمار، مناطق محروم و کمتر برخوردار، در تورم بیشتری را تجربه کرده‌اند. بنابراین با احتساب نرخ تورم، رسیدگی به وضعیت اقتصادی سبیل‌زدگان الزامی است. اما مسئله مهم‌تر افزایش یکپارانه است که بیشتر از همه مشکلات، به چشم می‌آید. در حال حاضر حمایت‌های بیمه‌ای و مالیاتی دولت از صنایع و تولیدکنندگان در مناطق سبیل‌زده، یک ضرورت به‌شمار می‌رود. دولت باید سوبسیدهای خاصی برای تولیدکننده و فعال اقتصادی این مناطق در نظر گرفته و رغبت سرمایه‌گذاران بزرگ را برای سرمایه‌گذاری در این مناطق بالا ببرد. بخشش بیمه‌ای و مالیاتی فعالان اقتصادی تا سه سال بی‌دری، یک راهکار مهم است. از آنجایی که پیش‌بینی می‌شود

نرخ تورم طی ماه‌های آتی همچنان افزایش پیدا کند، اقلام خوراکی - مثل طرح سبد کالا که از سوی دولت اجراء شد - باید با قیمت‌های بسیار ارزان به دست مردم این مناطق برسد، چرا که بیکاری بر مشکلات معیشتی مردم افزوده خواهد کرد. شایان ذکر است، مسئولان وزارت کار اعلام کرده‌اند، قرار است بیمه بیکاری همه کارگران سیل زده پرداخت شود و برای آن دسته از کارگران مزدبگیر دیگر شده به دلیل سیل هم که توسط کارفرمایان حقوق آن‌ها پرداخت شده و فاقد سابقه بیمه‌اند، چندماه مقرر معادل حداقل مزد مصوب شورای عالی کار در نظر گرفته شود.

همچنین مقرر شده، وزارتخانه‌های صادرکننده مجوز تاسیس و بهره‌برداری هر بنگاه اقتصادی که در اثر سیل دچار حادثه و خسارت شده است، از بازسازی و راه‌اندازی آن بنگاه حمایت کنند.

هستند یا خطرات طبیعی دیگری آن‌ها را تهدید می‌کنند.»

■ ضرورت حمایت مالی از صنعتگران سیل زده

یکی کارشناس اقتصادی دیگر نیز با اشاره به وضعیت تولیدکنندگان و صنعتگران شهرهای سیل زده و ضرورت حمایت تسهیلاتی و مالی دولت از آن‌ها برای تسریع عملیات احیای اشتغال در این مناطق، به «آینده» می‌گوید: «مشکل بزرگ صنعت و تولید کشور، نبود سرمایه در گردش کافی در اینگاهاست، هرچند این مشکل برای عمده صنایع وجود دارد، اما حالا با بروز سیل، برای صنایع در مناطق سیل زده، صنعتی تشنه‌شدت و عدم رسیدگی به این مشکل به نایودی برای احیای و بازسازی نیروی کار آن‌ها خواهد انجامید.» البرت ریگزیان از ادامه می‌دهد: «برخی از صنعتگران، کل صنعت خود را به بخشی از تجهیزات صنعت خود را از دست داده‌اند و از طرفی با مشکل تأمین مواد اولیه و افزایش هزینه‌های

حمل و نقل هم روبه‌رو خواهند بود. دولت باید اول از همه، با شناسایی دقیق و کامل صنعتگران این نواحی و تخمین میزان خسارت‌های وارد شده به آن‌ها، عمل کند. میزان تسهیلات پرداختی باید مطابق با واقعیت‌های کنونی بازار و هزینه‌های موردنیاز برای بازسازی صنایع باشد. مثلاً صنعتی که با ۱۰ میلیارد تومان راه‌اندازی شده، نباید مشمول تسهیلات ۴۰ میلیون شود یا صنعتی که ۳۰ درصد خسارت دیده نباید در لیست دریافت‌کنندگان تسهیلات صنایعی قرار گیرد که کاملاً تخریب شده و از بین رفته‌اند. از سوی، همان طور که ذکر شد، با بازسازی و احیای دوباره صنایع باید به خطرات احتمالی طبیعی که ممکن است در پیش باشد، توجه داشت و اجازه‌نندگان کارخانه‌ای در محدوده‌ی خطر سیل ساخته شود. تسجیل در پرداخت مستمری و بیمه یکاری این مناطق، یکی دیگر از اقدامات مهم حمایتی دولت است که در این شرایط، ضروری به نظر می‌رسد. حتی شاید لازم باشد مبلغ پرداختی مستمری بازنشستگان

■ تاثیر سیل بر افزایش بیکاران

ابوالقاسم عربیون، کارشناس اقتصادی نیز با اشاره به تأثیر سیل بر افزایش بیکاران در مناطق سیل زده و محروم، به «آینده» می‌گوید: «اگر به شهرهایی که در معرض سیل قرار گرفته‌اند، دقت کنیم، انکدار لیست مناطق محروم قرار دارند و شهرهایی هستند که تعداد بیکاران بالایی دارند. برای مثال، استان لرستان یکی از بیکارترین استان‌های کشور است، یا استان ایلام و بخش‌هایی از مناطق استان خوزستان. جزء

کارشناسان، بخشی از این اقدامات را می‌توان عملیات احیای مشاغل از دست‌رفته بر اثر سیل نامید، اما این دغدغه وجود دارد که با فرافروختن سیلاب، این عملیات که شکل بلندمدت‌تری نسبت به عملیات مدیریت بحران سیل دارد، به‌صورت کامل انجام نشود. در این بین توجه ویژه به احیای مشاغل کشاورزی خسارت‌دیده از سیلاب، از اهمیت خاصی برخوردار است، چراکه در حال حاضر سهم بخش کشاورزی اقتصاد کشور چیزی حدود ۳ درصد است. همچنین این بخش نزدیک به ۱۸ درصد از اشتغال، ۱۴ درصد از صادرات غیرنریک و حدود هشت درصد از تولید ناخالص داخلی کشور سهم دارد.

■ خطر مهاجرت گسترده نیروی کار

ابوالحسن خلیلی، کارشناس اقتصادی، با اشاره به پیامدهای
که مسیر به همراه دارد و می‌تواند برکت باران را به چالش و
بحران اقتصادی تبدیل کند، به «آیفنو»
می‌گوید: «زبان‌های ناشی از سیل طی
هفته‌های گذشته، نشان داد که دست
کاری‌های محیط‌زیست توسط انسان‌ها که
در کشور ما در ابعاد فاجعه‌بار اتفاق افتاد، تا
چه اندازه می‌تواند، نعمت الهی را به خسران
برای مردم مبدل سازد. بخش زیادی از این
خسارت‌ها ناشی از تجاوز انسان‌ها به حریم
رودخانه‌ها و مسیل‌ها، تخریب منابع طبیعی
و تبدیل جنگل به زمین زراعی، قطعی بی‌رویه
درختان، سدسازی‌ها و عدم آگاهی بخشی به
مردم در رابطه با اثرات مخرب این اقدامات
است. اکنون در نتیجه اقدامات مذکور و
نداشتن آگاهی سازمان‌ها و ارگان‌های
مرتبط با مدیریت بحران، بسیاری از خانه‌ها
تخریب شده، بخش وسیعی از زمین‌های
کشاورزی زیر آب رفته، صنایع زیان‌ناپذیر
شده و می‌توان پیش‌بینی کرد، در صورت
عدم مدیریت دولت، بخش زیادی از نیروی
کار این مناطق به شهرهای بزرگتر مهاجرت
کند. این مهاجرت البته عاری از آثار منفی
نیست. خطرات مهاجرت نیروی کار از

مناطق سیل زده به مناطق دیگر، جدا از موضوع اقتصادی، مسائل اجتماعی و فرهنگی جدیدی نیز به بار می آورد.»

خلیلی می گوید: «اولین اقدام دولت این است که به موقع مشکلات مرتبط با زندگی و معیشت مناطق سیل زده را تعدیل کرده و مشاغل این مناطق -اعم از کشاورزی و دیگر مشاغل تولیدی- را به سرعت وارد چرخه فعالیت کند. تسهیلاتی که دولت برای سیل زدگان در نظر می گیرد باید با پیش بینی اتفاقات بعدی و با آینده نگری دقیق باشد. به عنوان مثال، اگر

در نظر گرفته شده است تسهیلاتی برای جبران خسارت کشاورزان در نظر گرفته شده است. این تسهیلات تنها صرف احیای مزارع و خرید و فروش میوه و سبزیجات می‌تواند باشد. تسهیلات دولتی در این زمینه به کشاورزان کمک می‌کند تا بتوانند محصولات خود را به دست مشتریان برسانند. تسهیلات دولتی در این زمینه به کشاورزان کمک می‌کند تا بتوانند محصولات خود را به دست مشتریان برسانند. تسهیلات دولتی در این زمینه به کشاورزان کمک می‌کند تا بتوانند محصولات خود را به دست مشتریان برسانند.

 • مجتبی کاوہ •
 • روزنامہ نگار •

بارش‌های پُر حجم و دنباله‌دار در استان‌های گلستان، مازندران، لریستان، کهگیلویه و بویراحمد، ایلام و خوزستان که طی هفته‌های ابتدای سال ۹۸ به سیل شدید در بخش‌هایی از مناطق شمالی منجر شد و در ادامه دامنه این سیلاب‌ها به‌صورت بسیار گسترده‌تر و مخرب‌تر به استان‌های غربی و جنوب‌غربی کشور کشیده شد. خسارت‌های زیادی را به بخش کشاورزی، تولید و خانه و زندگی مردم این استان‌ها وارد کرده است. هرچند از سوی دولت تلاش‌هایی برای جبران این خسارت‌ها در حال انجام است، اما به عقیده کارشناسان، هزینه جبران خسارت‌ها مربوط به بخش کشاورزی بسیار سنگین‌تر از آنچه اکنون پیش‌بینی می‌شود، خواهد بود. به توجّه به اینکه معیشت بسیاری از مردم سیل‌زده وابسته به

زمین‌ها و مزارع کشاورزی است. اهمیت خسارت‌های وارده بر مزارع و تأثیر آن بر افزایش درصد بیکاری در این مناطق -که بعضی از آن‌ها مثل استان لرستان در صدر بیکارتی استان‌های کشور هم هستند- روشن می‌شود. براساس آمارهای اعلام شده توسط وزارت جهاد کشاورزی، سیل، ۶۷۰۰ میلیارد تومان به کشاورزان و تولیدکنندگان در ۱۹ استان درگیر کشور خسارت وارد کرده و در این میان ۲۵ هزار راس دام سبک، ۱۱۰۰ راس دام سنگین، ۹ میلیون قطعه طیور و ۴ هزار گاو زنبور عمیل تلف شده است. خسارت وارده شده به مجموعه‌های پرورش ماهی نیز قابل توجه است. تاکنون ۲۵ کارخانه صنایع تبدیلی نیز دچار خسارت سنگین شده‌اند که بالطبع بیکاری نیروی کار آن‌ها را رقم خواهد زد.

تتها در شهرهای مثل معمولان و بلدختر
بر اثر سیل، ۱۳۰۰ کارگر ساختمانی و چهار
هزار کارگر در سایر صنوف، بیکار شده‌اند
و تلاش برای بازگشت دوباره آن‌ها به کار
و احیای مشاغل از بین رفته، مدت زمان
زیادی می‌برد.

جدا از هزینه‌های بازسازی منازل تخریب شده که دولت وعده‌های مکرر برای انجام آن داده است، هزینه چربان خسارت‌های بخش صنایع، تولید و کشاورزی هم بسیار سنگین است. با این حال دولت کار خود را در چربان خسارت‌های سیل با دستور رئیس جمهور مبنی بر تخصیص دو میلیارد یورو از صندوق توسعه ملی به منظور آغاز و تسریع چربان خسارت‌ها آغاز کرده است.

از جمله اقدامات دولت در این راستا، بخشش سود و کارمزد تسهیلات سیل زدهگان، اعطای تسهیلات به دو شکل بلاعوض و ارزان قیمت برای جبران خسارت‌ها، تسریع در پرداخت غرامت سیل زدهگانی که بیمه هستند، کمک برای تأمین معیشت سیل زدهگان تا احیای کامل زمین‌های آن‌ها و تلاش برای احیای زمین‌های کشاورزی است. به گفته